II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS DIREKTIV

af 14. december 1987

om billetpriser for ruteflyvning mellem medlemsstaterne

(87/601/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 84, stk. 2, og artikel 227, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen (1),

under henvisning til udtalelser fra Europa-Parlamentet (2),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (3), og

ud fra følgende betragtninger:

Mere fleksible procedurer for fastsættelse af priserne for ruteflyvning med passagerer mellem medlemsstaterne vil give luftfartsselskaberne større mulighed for at udvikle markeder og imødekomme forbrugernes behov;

luftfartsselskaberne bør tilskyndes til at kontrollere deres omkostninger, øge produktiviteten og tilbyde effektive og prismæssigt attraktive luftfartsydelser;

der bør indføres fælles regler med kriterier for godkendelse af billetpriser;

i henhold til traktatens artikel 189 kan medlemsstaterne vælge de mest hensigtsmæssige fremgangsmåder til gennemførelse af bestemmelserne i direktivet, og de kan navnlig anvende de i artikel 3 fastsatte kriterier mere præcist;

der bør indføres procedurer for luftfartsselskabernes fremsættelse af forslag til billetpriser og for de pågældende medlemsstaters udtrykkelige eller automatiske godkendelse af disse priser; luftfartsselskaberne bør frit kunne fremsætte forslag til billetpriser enten individuelt eller efter konsultationer med andre luftfartsselskaber, navnlig med henblik på fastsættelse af vilkårene for interline-aftaler, da der til sådanne aftaler er knyttet store fordele;

der bør fastsættes bestemmelser om hurtig konsultation mellem medlemsstater i tilfælde af uoverensstemmelser og fremgangsmåder med henblik på bilæggelse af sådanne uoverensstemmelser vedrørende godkendelse af billetpriser, der ikke har kunnet klares ved konsultationer;

der bør indføres bestemmelser om regelmæssig konsultation af forbrugergrupper i spørgsmål vedrørende billetpriser;

stats- og regeringscheferne vedtog på deres møde i juni 1986, at det indre marked på luftfartsområdet skal gennemføres inden 1992 ved hjælp af fællesskabsforanstaltninger til styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed; bestemmelserne i dette direktiv om billetpriser er et første skridt i denne retning, og Rådet vil derfor, med henblik på virkeliggørelsen af stats- og regeringschefernes målsætning, vedtage yderligere liberaliseringsforanstaltninger med hensyn til billetpriser ved afslutningen af en indledende periode på tre år —

(1) EFT nr. C 78 af 30. 3. 1982, s. 6.
(2) EFT nr. C 322 af 28. 11. 1983, s. 10, og EFT nr. C 345 af 21. 12. 1987.
(3) EFT nr. C 77 af 21. 3. 1983, s. 26.

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Anvendelsesområde og definitioner

Artikel 1

Dette direktiv finder anvendelse på kriterier og procedurer i forbindelse med fastsættelse af de billetpriser for ruteflyvning, som anvendes på ruter mellem en lufthavn i en medlemsstat og en lufthavn i en anden medlemsstat.

Det finder ikke anvendelse på de i artikel 227, stk. 2, i traktaten omhandlede oversøiske territorier.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

a) billetpriser for ruteflyvning: de priser, der i den pågældende nationale valuta skal betales for ruteflyvning med passagerer og bagage, samt de betingelser, hvorunder disse priser gælder, herunder vederlag og betingelser, der tilbydes bureauer og andre mellemled;

b) fleksibilitetszone: en priszone som omhandlet i artikel 5, inden for hvilken billetpriser, der opfylder betingelserne i bilag II, automatisk godkendes af medlemsstaternes luftfartsmyndigheder. En zones grænser udtrykkes i procent af referenceprisen;

c) referencepris: den normale billetpris for økonomiklasse, som et luftfartsselskab med tredje eller fjerde frihedsrettigheder anvender på den pågældende rute; hvis der er mere end én billetpris, anvendes et gennemsnit, medmindre der er truffet bilateral aftale om andet; hvor der ikke findes en normal billetpris for økonomiklasse, anvendes den laveste, fuldt ud fleksible billetpris;

d) luftfartsselskab: en luftfartsvirksomhed, som har en gyldig tilladelse til at udføre ruteflyvning;

e) luftfartsselskab med tredje frihedsrettigheder: et luftfartsselskab, der er berettiget til på en anden stats område at afsætte passagerer, fragt og post, som er optaget i registreringsstaten;

luftfartsselskab med fjerde frihedsrettigheder: et luftfartsselskab, der er berettiget til i en anden stat at optage passagerer, fragt og post med henblik på at afsætte i registreringslandet;

luftfartsselskab med femte frihedsrettigheder: et luftfartsselskab, der er berettiget til at udføre erhvervsmæssig lufttransport af passagerer, fragt og post mellem to stater, hvor det ikke er registreret som hjemmehørende;

f) EF-luftfartsselskab:

i) et luftfartsselskab, som har sin centrale administration og sit hovedsæde i Fællesskabet, og hvori aktiemajoriteten ejes af statsborgere i medlemsstaterne og/eller af medlemsstaterne, og som faktisk kontrolleres af sådanne personer eller stater, eller

ii) et luftfartsselskab, som ikke er i overensstemmelse med den under nr. i) fastsatte definition, men som på datoen for udstedelsen af dette direktiv:

A) enten har sin centrale administration og sit hovedsæde i Fællesskabet, og som i løbet af tolv måneder forud for udstedelsen af dette direktiv har drevet rute- eller charterflyvning i Fællesskabet;

B) eller i løbet af de tolv måneder, der går forud for udstedelsen af dette direktiv, har drevet ruteflyvning mellem medlemsstaterne i henhold til luftens tredje eller fjerde frihedsrettigheder.

De luftfartsselskaber, der opfylder ovennævnte kriterier er anført i bilag I;

g) berørte stater: de medlemsstater, mellem hvilke den pågældende ruteflyvning foregår;

h) ruteflyvning: en række flyvninger, der alle har følgende kendetegn:

i) de passerer igennem luftrummet over mere end én medlemsstats område;

ii) de gennemføres med luftfartøjer til befordring af passagerer eller passagerer og fragt og/eller post mod vederlag, således at der for hver flyvning udbydes pladser til salg til offentligheden (enten direkte hos luftfartsselskabet eller hos dets autoriserede bureauer);

iii) de gennemføres mellem de samme to eller flere punkter:

1. enten i henhold til en offentliggjort fartplan,

2. eller med en sådan regelmæssighed eller hyppighed, at de tydeligt udgør en systematisk række;

i) flyvning: afgang fra en nærmere angivet lufthavn til et nærmere angivet bestemmelsessted.

Kriterier

Artikel 3

Med forbehold af artikel 5, stk. 2, skal medlemsstaterne godkende billetpriser, hvis de står i et rimeligt forhold til det ansøgende luftfartsselskabs totale omkostninger på længere sigt på ruten, idet der tages hensyn til andre relevante faktorer. De skal i denne forbindelse tage hensyn til forbrugernes behov, behovet for et tilfredsstillende kapi-

talafkast, konkurrencesituationen på markedet, herunder priserne hos de andre luftfartsselskaber, der beflyver ruten, og nødvendigheden af at forhindre dumping. Den omstændighed, at en foreslået billetpris er lavere end priserne hos andre luftfartsselskaber, der beflyver ruten, skal dog ikke være tilstrækkelig grund til at afslå godkendelse.

Procedurer

Artikel 4

1. Billetpriser skal forelægges de berørte staters luftfartsmyndigheder til godkendelse. Med henblik herpå forelægger et luftfartsselskab sine billetpriser efter den fremgangsmåde, som disse stater foreskriver.

Dette gøres enten:

a) individuelt, eller

b) efter konsultationer med andre luftfartsselskaber, dersom sådanne konsultationer er i overensstemmelse med Rådets forordning (EØF) nr. 3976/87 af 14. december 1987 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler og samordnet praksis inden for luftfartssektoren [1].

Luftfartsmyndighederne kan ikke kræve, at luftfartsselskaberne forelægger deres billetpriser til godkendelse, mere end 60 dage før de træder i kraft.

2. I henhold til bestemmelserne i artikel 5 og med forbehold af artikel 6 skal priser godkendes af begge de berørte stater. Hvis ingen af luftfartsmyndighederne har afvist prisen inden 30 dage efter datoen for dens forelæggelse, betragtes den som værende godkendt.

3. En godkendt billetpris gælder, indtil dens gyldighedsperiode udløber, eller der indføres en ny. Gyldigheden kan dog forlænges ud over den oprindelige udløbsdato med en periode på højst tolv måneder.

4. En medlemsstat giver et luftfartsselskab fra en anden medlemsstat, der gennemfører direkte eller indirekte ruteflyvning, tilladelse til med behørigt varsel at anvende en billetpris, der svarer til en billetpris, som allerede er godkendt for flyvning mellem de samme to byer. Denne bestemmelse gælder ikke for indirekte ruter, der er over 20 % længere end den korteste direkte rute.

5. Kun luftfartsselskaber med tredje og fjerde frihedsrettigheder kan være prisførende.

Artikel 5

1. For al ruteflyvning gælder følgende to fleksibilitetszoner:

— en lavpriszone, der omfatter fra 90 % til over 65 % af referenceprisen;

— en superlavpriszone, der omfatter fra 65 % til 45 % af referenceprisen.

2. Inden for fleksibilitetszonerne skal de berørte stater give luftfartsselskaber med tredje og fjerde frihedsrettigheder tilladelse til at anvende lavpriser og superlavpriser efter eget valg i henhold til betingelserne herfor i bilag II, for så vidt disse billetpriser er blevet anmeldt over for de berørte stater mindst 21 dage før den foreslåede ikrafttrædelsesdato.

3. Ligger en billetpris, som er blevet godkendt eller som godkendes i henhold til den bilaterale godkendelsesordning, og som for så vidt angår betingelserne automatisk kan godkendes i superlavpriszonen, under denne zones nedre grænse, gives der yderligere fleksibilitet for dette prisniveau. Denne yderligere fleksibilitet går fra 10 % under billetprisens bilateralt godkendte niveau til superlavpriszonens øverste grænse.

En billetpris, som er berettiget til yderligere fleksibilitet i medfør af dette stykke, videreføres i flere på hinanden følgende prissæsoner på det berørte luftfartsselskabs anmodning på et niveau, der ikke ligger under den procentdel af referenceprisen, den lå på ved slutningen af den foregående prissæson, idet der i denne forbindelse tages behørigt hensyn til enhver ændring af referenceprisniveauet. For så vidt angår dette stykke skal sommer- og vinterprissæsonen behandles hver for sig.

Artikel 6

Dette direktiv forhindrer ikke medlemsstaterne i at indgå aftaler, der er mere fleksible end bestemmelserne i artikel 4 og 5, eller fra at opretholde gældende aftaler, der er mere fleksible.

Artikel 7

1. Hvis en berørt stat (»den første stat«) i medfør af de ovenfor anførte artikler beslutter ikke at godkende en billetpris for ruteflyvning, underretter den skriftligt den anden berørte stat (»den anden stat«) derom inden 21 dage efter anmeldelsen af billetprisen, og anfører grundene herfor.

2. Er den anden stat ikke indforstået med den første stats beslutning, giver den den første stat meddelelse herom

[1] Se side 9 i denne Tidende.

inden syv dage efter selv at være blevet underrettet, idet den anfører, hvad der ligger til grund for dens beslutning, og anmoder om konsultationer. Hver stat giver alle de relevante oplysninger, som den anden anmoder om. Hver af de berørte stater kan anmode om, at Kommissionen bliver repræsenteret under konsultationerne.

3. Hvis den første stat ikke har tilstrækkelige oplysninger til, at den kan træffe afgørelse om billetpriser, kan den inden udløbet af det i stk. 1 nævnte tidsrum af 21 dage anmode den anden stat om konsultationer.

4. Konsultationerne skal afsluttes inden 21 dage efter anmodningen herom: Hvis der efter dette tidsrum stadig er uoverensstemmelse mellem parterne, indbringes sagen for en voldgiftsret efter anmodning fra en af de berørte stater. De to berørte stater kan træffe aftale om at forlænge konsultationerne eller gå direkte over til voldgift uden konsultationer.

5. Voldgiftsafgørelsen træffes af et panel af tre voldgiftsmænd, medmindre de berørte stater er enige om en enkelt voldgiftsmand. De berørte stater udnævner hver et medlem af panelet og forsøger at blive enige om udpegelsen af det tredje medlem (som skal være statsborger i en tredje medlemsstat og fungere som formand for panelet). De kan også udnævne en enkelt voldgiftsmand. Udnævnelsen af panelet skal ske inden syv dage. Panelets afgørelser træffes ved flertalsaftstemning.

6. Hvis en af de berørte stater ikke udnævner et medlem af panelet eller ikke giver sit samtykke til udpegelsen af et tredje medlem, underrettes Rådet straks, og dets formand drager omsorg for at gøre panelet fuldtalligt inden tre dage. Hvis formandskabet varetages af en medlemsstat, der er part i tvisten, opfordrer Rådets formand regeringen for den medlemsstat, som skal varetage det følgende formandskab, og som ikke er part i tvisten, til at gøre panelet fuldtalligt.

7. Voldgiftsproceduren skal afsluttes inden 21 dage fra den dato, på hvilken panelet er fuldtalligt, eller en enkelt voldgiftsmand er udnævnt. De berørte stater kan dog træffe aftale om at forlænge denne periode. Kommissionen har ret til at deltage som observatør. Voldgiftsmændene skal anføre, i hvilket omfang kendelsen er baseret på kriterierne i artikel 3.

8. Voldgiftskendelsen meddeles omgående Kommissionen.

Inden ti dage bekræfter Kommissionen voldgiftskendelsen, medmindre voldgiftsmændene ikke har overholdt kriterierne i artikel 3 eller proceduren i direktivet, eller kendelsen ikke er i overensstemmelse med fællesskabsretten på andre områder.

Foreligger der ikke nogen afgørelse inden for denne periode, betragtes kendelsen som bekræftet af Kommissionen. En kendelse, der er bekræftet af Kommissionen, er bindende for de berørte stater.

9. Så længe konsultationerne og voldgiftsproceduren står på, anvendes de gældende billetpriser fortsat, indtil proceduren er afsluttet og en ny billetpris er trådt i kraft.

Almindelige bestemmelser

Artikel 8

Mindst en gang om året konsulterer Kommissionen repræsentanter for luftfartens brugerorganisationer i Fællesskabet om luftfartstakster og dermed beslægtede spørgsmål, idet Kommissionen med henblik herpå forelægger relevante oplysninger for deltagerne.

Artikel 9

1. Inden den 1. november 1989 offentliggør Kommissionen en beretning om anvendelsen af dette direktiv, herunder statistiske oplysninger om de tilfælde, i hvilke artikel 7 har været anvendt.

2. Medlemsstaterne og Kommissionen samarbejder om gennemførelsen af dette direktiv, navnlig med hensyn til tilvejebringelsen af oplysningerne som omhandlet i stk. 1.

3. Fortrolige oplysninger, der modtages i medfør af dette direktiv, er omfattet af tjenstlig tavshedspligt.

Artikel 10

Har en medlemsstat indgået en aftale med et eller flere tredjelande, som giver femte frihedsrettigheder for en rute mellem medlemsstater til et luftfartsselskab fra et tredjeland, og indeholder aftalen i denne forbindelse bestemmelser, som er uforenelige med dette direktiv, skal medlemsstaten ved først givne lejlighed træffe egnede foranstaltninger til at fjerne sådanne uoverensstemmelser. Indtil uoverensstemmelserne er fjernet, berører dette direktiv ikke rettigheder og forpligtelser over for tredjelande hidrørende fra en sådan aftale.

Artikel 11

1. Efter konsultationer med Kommissionen træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1987.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de love og administrative bestemmelser, som de udsteder med henblik på gennemførelsen af dette direktiv.

Artikel 12

Rådet træffer afgørelse om revision af dette direktiv senest den 30. juni 1990 på grundlag af et forslag fra Kommissionen, som forelægges inden den 1. november 1989.

Artikel 13

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. december 1987.

På Rådets vegne

U. ELLEMANN-JENSEN

Formand

BILAG I

Luftfartsselskaber omhandlet i artikel 2, litra f), nr. ii)

Følgende luftfartsselskaber opfylder de i artikel 2, litra f), nr. ii), omhandlede kriterier, så længe de er anerkendt som et nationalt luftfartsselskab af den medlemsstat, der anerkender dem som sådanne på tidspunktet for udstedelsen af dette direktiv:

— Scandinavian Airlines System,

— Britannia Airways,

— Monarch Airlines.

BILAG II

Betingelser for lavpriser og superlavpriser

LAVPRISZONE

1. Billet i lavpriszonen kan udstedes, hvis alle nedenstående betingelser er opfyldt:

a) ud- og hjemrejse eller rundrejse;

b) ophold i højst seks måneder;

samt enten:

c) ophold mindst en lørdag nat eller seks nætter,

eller:

d) for så vidt angår trafiksvage perioder som defineret i tillægget, køb af billetten mindst 14 dage i forvejen; billetter skal udstedes og betales samtidig med reservationen, der skal omfatte hele rejsen; afbestilling eller ændring af reservationen kan kun ske inden påbegyndelsen af udrejsen og mod betaling af et gebyr på mindst 20 % af billetprisen.

SUPERLAVPRISZONE

2. Billet i superlavpriszonen kan udstedes for rejser, der opfylder:

— enten de i nr. 1, litra a), b) og c), nævnte betingelser samt en af nedenstående betingelser:

a) billetten skal udstedes og betales samtidig med reservationen, der skal omfatte hele rejsen; afbestilling eller ændring af reservationen kan kun ske inden påbegyndelsen af udrejsen og mod betaling af et gebyr på mindst 20 % af billetprisen;

b) billetten skal købes mindst 14 dage i forvejen; den skal udstedes og betales samtidig med reservationen, der skal omfatte hele rejsen; afbestilling eller ændring af reservationen kan kun ske inden påbegyndelsen af udrejsen og mod betaling af et gebyr på mindst 20 % af billetprisen;

c) billetten må først købes dagen inden påbegyndelsen af udrejsen; reservation af udrejse og hjemrejse skal foretages hver for sig og kan kun foretages i afrejselandet dagen før den pågældende rejse;

d) passageren må højst være 25 år eller mindst 60 år;

— eller for så vidt angår trafiksvage perioder som defineret i tillægget, de i nr. 1, litra a) og b), nævnte betingelser samt:

— enten den i nr. 2, litra b), nævnte betingelse og en af følgende betingelser:

e) passageren må højst være 25 år eller mindst 60 år;

f) fader og/eller moder med børn, der ikke er over 25 år, og som rejser sammen (mindst tre personer);

g) seks eller flere personer, der rejser sammen på billetter med krydshenvisninger,

— eller

h) billetten skal købes mindst 28 dage i forvejen; den skal udstedes og betales samtidig med reservationen, der skal omfatte hele rejsen; ved afbestilling eller ændring af reservationen:

— mere end 28 dage før udrejsen skal der betales et gebyr på mindst 20 % af billetprisen, eller

— mindre end 28 dage før udrejsen, et gebyr på mindst 50 % af billetprisen.

Tillæg

Definition af trafiksvage perioder

Et luftfartsselskab kan betegne visse flyvninger som flyvninger i »trafiksvage perioder« ud fra kommercielle hensyn.

Hvis et luftfartsselskab ønsker at anvende den i nr. 1, litra d), nævnte betingelse eller en af betingelserne i nr. 2, litra e) til h), skal flyvningerne i trafiksvage perioder fastlægges for hver rute ved aftale mellem de berørte medlemsstaters luftfartsmyndigheder på grundlag af forslag, som luftfartsselskabet fremsætter.

På hver rute, hvor luftfartsselskaber med tredje og fjerde frihedsrettigheder når op på et ugentligt gennemsnit af 18 returflyvninger, har vedkommende luftfartsselskab ret til som et minimum at anvende de i nr. 1, litra d) eller nr. 2, litra e) til h), nævnte betingelser på indtil 50 % af sit samlede antal flyvninger pr. dag, forudsat at afgang for de flyvninger, for hvilke disse betingelser er gældende, finder sted mellem kl. 10.00 og kl. 16.00 eller mellem kl. 21.00 og kl. 06.00.